

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA.410.006.03.2019

Pan
Zbigniew Leszczyński
Komendant
Straży Miejskiej m. st. Warszawy
ul. Młynarska 43/45, 01-170 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/066 Postępowanie ze zwierzętami wolno żyjącymi (dzikimi) na terenie miast

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Straż Miejska m.st. Warszawy ¹ ul. Młynarska 43/45, 01-170 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Zbigniew Leszczyński, Komendant Straży Miejskiej od 9 maja 2007 r ² .
Zakres przedmiotowy kontroli	Organizacja i realizacja zadań związanych z obecnością zwierząt wolno żyjących (dzikich) na terenie miasta w aspekcie ochrony i opieki, a także porządku publicznego i bezpieczeństwa mieszkańców.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2017 do czasu zakończenia kontroli, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli. ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Monika Mazurek-Szczepaniak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/49/2019 z 15 marca 2019 r. (akta kontroli str.1)

¹ Zwana dalej także Strażą Miejską lub SM.

² Zwany dalej Komendantem.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Straż Miejska m.st. Warszawy była organizacyjnie przygotowana do realizacji zadań związanych z obecnością zwierząt wolno żyjących (dzikich)⁵ na terenie miasta w aspekcie ich ochrony i opieki, a także porządku publicznego i bezpieczeństwa mieszkańców.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Strażnicy Miejscy wykonujący zadania związane z obecnością zwierząt wolno żyjących uczestniczyli w szkoleniach dotyczących postępowania z ww. zwierzętami oraz dysponowali wyposażeniem niezbędnym do realizacji przypisanych im zadań.

Straż Miejska prawidłowo podejmowała interwencje w przypadku zgłoszenia zdarzeń z udziałem zwierząt wolno żyjących (dzikich) oraz prowadziła dla mieszkańców akcje edukacyjno – informacyjne dotyczące zwierząt wolno żyjących. W zakresie ochrony tych zwierząt oraz przeciwdziałania zagrożeniom z ich strony, SM współpracowała z instytucjami publicznymi oraz organizacjami pozarządowymi.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz ocena częściowa⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Organizacja i realizacja zadań związanych z obecnością zwierząt wolno żyjących (dzikich) na terenie m. st. Warszawy w aspekcie ich ochrony i opieki, a także porządku publicznego i bezpieczeństwa mieszkańców.

Opis stanu faktycznego

1.1. Szczegółowy zakres zadań oraz komórki organizacyjne odpowiedzialne za ich realizację został określony w Regulaminie Wewnętrznym Straży Miejskiej wprowadzonym zarządzeniem Komendanta Straży Miejskiej⁷. Do zadań Referatu ds. Ekologicznych, wyodrębnionego w ramach Oddziału Ochrony Środowiska, należało m.in. podejmowanie działań na rzecz ochrony zwierząt, w tym działań mających na celu zapobieganie ich bezdomności, egzekwowanie obowiązku humanitarnego ich traktowania, przeciwdziałanie zagrożeniom dla życia i zdrowia ludzi w związku z utrzymywaniem zwierząt domowych i wolnożyjących, współpraca z terenowymi organami administracji państwowej, samorządowej i organizacjami społecznymi, zajmującymi się ochroną praw zwierząt oraz realizacja bieżących interwencji zleconych przez Wydział Centralne Stanowisko Kierowania w zakresie ochrony praw zwierząt. Nadzór nad działalnością Oddziału Ochrony Środowiska sprawował II Zastępca Komendanta. Do obowiązków Wydziału Centralnego

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Zgodnie z art. 4 pkt 21 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2019 r. poz. 122) to zwierzęta nieudomowione żyjące w warunkach niezależnych od człowieka.

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Zarządzenie Nr 45/2018 Komendanta Straży Miejskiej m.st. Warszawy z dnia 23 października 2018 r. w sprawie Regulaminu Wewnętrznego Straży Miejskiej m. st. Warszawy obowiązującego od 1 października 2018 r. W okresie od 1 stycznia 2018 r. do 30 września 2018 r. obowiązywał Regulamin Wewnętrzny Straży Miejskiej m. st. Warszawy stanowiący załącznik do zarządzenia nr 1/2018 Komendanta Straży Miejskiej m. st. Warszawy z dnia 3 stycznia 2018 r. W okresie od 1 kwietnia 2016 r. do 31 grudnia 2017 r. obowiązywał Regulamin Wewnętrzny Straży Miejskiej m. st. Warszawy stanowiący załącznik do zarządzenia nr 4/2016 Komendanta Straży Miejskiej m. st. Warszawy z 8 marca 2016 r.

Stanowiska Kierowania należało organizowanie, koordynowanie i nadzorowanie działań w zakresie przyjmowania zgłoszeń, zbierania informacji, ich przetwarzania a także planowania i określania procedur. Komendant Straży Miejskiej sprawował nadzór nad Wydziałem Centralnego Stanowiska Kierowania.

(akta kontroli str.24-155)

1.2. W latach 2017-2019 (do 15 marca) stan zatrudnienia strażników realizujących zadania związane z postępowaniem ze zwierzętami wolno żyjącymi (dzikimi) wynosił wg. stanu na 31 grudnia odpowiednio: 46 etatów w 2017 r. oraz 43 etaty w 2018 r. i 2019 r. (według stanu na 15 marca), co stanowiło ok 2% etatów Straży Miejskiej⁸. Według stanu na 15 marca 2019 r. z 43 pracowników zatrudnionych w Referacie ds. Ekologicznych 15 posiadało wykształcenie wyższe a 28 - średnie. Żaden z pracowników zatrudnionych w Referacie ds. Ekologicznych nie posiadał wykształcenia z zakresu weterynarii, zoologii, ochrony środowiska itp.

(akta kontroli str. 120-136)

Komendant wyjaśnił, że brak wykształcenia z zakresu weterynarii, zoologii oraz ochrony środowiska jest wynikiem niezgłoszenia się do pracy kandydatów z takim wykształceniem i jednocześnie spełniających wymogi formalne dla strażnika straży gminnej, określone w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych⁹. Każdy z funkcjonariuszy przeszedł szkolenie podstawowe oraz związane z podejmowaniem interwencji.

(akta kontroli str. 427-428)

1.3. Pracownikom Referatu ds. Ekologicznych zorganizowano sześć szkoleń dotyczących zwierząt wolno żyjących, w których uczestniczyło od trzech do 45 pracowników¹⁰. Szkolenia organizowane były przez: Lasy Miejskie w Warszawie, Warszawski Ogród Zoologiczny, Kancelarię Prawną Result, Stowarzyszenie Stołeczne Towarzystwo Ochrony Ptaków, Zarząd Zieleni m.st. Warszawy. W ramach szkoleń strażnicy zdobywali wiedzę teoretyczną i praktyczną oraz brali udział w warsztatach terenowych. Przedmiot szkoleń obejmował m. in. problematykę prawnej ochrony zwierząt dzikich, udzielania pierwszej pomocy dzikim ptakom, immobilizacji fizycznej węży oraz zasad bezpieczeństwa w postępowaniu z gadami i ptakami.

(akta kontroli str.156-171)

1.4. W SM opracowano i wdrożono: Instrukcję organizacji pracy Referatów Służby Dyżurnej Straży Miejskiej m. st. Warszawy¹¹ oraz procedurę powiadamiania Powiatowego Lekarza Weterynarii o zdarzeniach z udziałem zwierząt¹², które miały zastosowanie również do zdarzeń związanych ze zwierzętami wolno żyjącymi (dzikimi).

⁸ Na koniec 2017 r. liczba etatów Straży Miejskiej wynosiła 1908, w tym pracowników umundurowanych 1406, z tego na realizację zadań związanych z obecnością zwierząt wolno żyjących przyznano 46 etatów. Na koniec 2018 r. liczba etatów Straży Miejskiej wynosiła 1908, w tym pracowników umundurowanych 1401, z tego na realizację zadań związanych z obecnością zwierząt wolno żyjących przyznano 43 etaty. Na 15 marca 2019 r. liczba etatów Straży Miejskiej wynosiła 1908, w tym pracowników umundurowanych 1400, z tego na realizację zadań związanych z obecnością zwierząt wolno żyjących przyznano 43 etaty.

⁹ Dz. U. z 2018 r. poz. 928, ze zm.

¹⁰ W szkoleniach przeprowadzonych w 2017 r. „Procedury odławiania gadów, ptaków” uczestniczyło 45 osób, „Ochrona siedlisk kluczowych gatunków ptaków Doliny Środkowej Wisły w warunkach intensywniej presji aglomeracji warszawskiej” uczestniczyło 8 pracowników. W szkoleniach w 2018 r. – „Występowanie dziko – wolno żyjących zwierząt na terenie Warszawy” uczestniczyło 37 osób, „Prawna ochrona zwierząt – teoria i praktyka” – 37 osób, „Ochrona ptaków i nietoperzy w budynkach” – 29 osób, „Dobro zwierząt – Wspólna Sprawa” – trzech pracowników.

¹¹ Stanowiąca załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 33/2016 Komendanta Straży Miejskiej m.st Warszawy z 8 lipca 2016 r. zwana dalej Instrukcją organizacji pracy.

¹² Z dnia 11 stycznia 2016 r., zaktualizowana 6 czerwca 2017 r.

Zgodnie z Instrukcją organizacji pracy do zadań Referatu Służby Dyżurnej należała m.in. koordynacja wykorzystania sił i środków znajdujących się w dyspozycji Straży Miejskiej, pełnienie całodobowej służby, utrzymanie stałej łączności z Oddziałem Ochrony Środowiska, przyjmowanie zgłoszeń i ich dokumentowanie, realizacja przyjętych zgłoszeń poprzez wydawanie poleceń dyżurnym oddziałów terenowych lub podległym patrolom oraz egzekwowanie ich wykonania.

(akta kontroli str.175-198)

Procedura powiadamiania Powiatowego Lekarza Weterynarii o zdarzeniach z udziałem zwierząt przewidywała informowanie Powiatowego Lekarza Weterynarii i całodobowej kliniki weterynaryjnej w przypadku pokąsania człowieka przez zwierzę dzikie drobne (nietoperz, wiewiórka, trzózofretka, kuna, borsuk, szczur, jeż, zając) oraz Lasów Miejskich w przypadku zdarzeń z udziałem zwierzyny dzikiej grubej.

(akta kontroli str.195-198)

Ponadto w bieżącej pracy SM korzystała z zasad określonych w Zarządzeniu Nr 2088/2012 Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 10 lutego 2012 r. w sprawie postępowania ze zwierzętami wolno żyjącymi (dzikimi) na terenie m.st. Warszawy¹³, Zgodnie z tym zarządzeniem do obowiązków Straży Miejskiej należało przyjmowanie informacji dotyczących zdarzeń z udziałem zwierząt wolno żyjących oraz wykonywanie działań związanych z zabezpieczeniem terenu zdarzenia.

(akta kontroli str.172-174)

W Straży Miejskiej nie opracowano i nie wdrożono odrębnych procedur określających sposób reakcji na zgłoszenie o zdarzeniach z udziałem zwierząt wolno żyjących (dzikich) oraz zasad postępowania w przypadku stwierdzenia przez funkcjonariuszy konieczności bezzwłocznego uśmiercania zwierzęcia wolno żyjącego (dzikiego).

(akta kontroli str.421,424-426)

Zastępca Komendanta Pan Zbigniew Włodarczyk wyjaśnił m.in., że z uwagi na przypisanie w ww. zarządzeniu obowiązków i jasny podział zadań związanych z podejmowaniem działań, po otrzymaniu informacji o zdarzeniach z udziałem zwierząt wolno żyjących na terenach zurbanizowanych, nie było potrzeby dalszego uszczegółowienia procedur. Oceniał, że organizacja i przeprowadzenie czynności zabezpieczenia terenu jest czynnością stosunkowo prostą. Przepisy dotyczące ochrony zwierząt zostały wprowadzone ustawą, bez konieczności ich uszczegółowienia. Wskazał, że strażnicy miejscy, pomimo posiadania formalnych uprawnień do stwierdzenia konieczności bezzwłocznego uśmiercenia zwierzęcia, nie realizują swoich uprawnień w tym zakresie. Z uwagi na bardzo dobrą współpracę z jednostkami weterynaryjnymi i ogrodem zoologicznym, które posiadają w swoich zasobach odpowiednich specjalistów, decyzje w tym zakresie podejmowane są przez te instytucje. Strażnicy podejmują przede wszystkim czynności ukierunkowane na ratowanie życia zwierzęcia.

(akta kontroli str.424-426)

1.5. SM według stanu na 20 marca 2019 r. posiadała ponad 2572 przedmioty i urządzenia, służące do realizacji zadań związanych z podejmowaniem interwencji w sytuacji zagrożeń powodowanych przez zwierzęta wolno żyjące (dzikie). Dysponowała m.in. 11 pojazdami służbowymi, 107 klatkami do przewozu zwierząt, 15 sieciami weterynaryjnymi, 37 chwytakami weterynaryjnymi, 67 sieciami weterynaryjnymi na wysięgniku, 14 zestawami do odławiania węży, 15 poskromami dla zwierząt, 85 parami rękawic ochronnych różnego rodzaju przeciw ugryzieniom

¹³ Zwane dalej Zarządzeniem w sprawie zwierząt wolno żyjących.

i ukąszeniom, 2000 kartonami jednorazowego użytku, 44 maskami i półmaskami, 22 kombinezonami ochronnymi oraz środkami do dezynfekcji.

(akta kontroli str.199-203)

Pojazdy SM wyposażone były w urządzenia umożliwiające realizację zadań związanych z podejmowaniem interwencji z wolno żyjącymi zwierzętami. Samochody miały oddzieloną od kierowcy kabinę, w której przewożono zwierzęta. Ponadto były wyposażone w: cztery klatki transportowe na zwierzęta (Clipper „7” - jedna, Clipper „6” - jedna, „Atlas 10”- dwie), sieć weterynaryjną na obręczy MDC Ø 120 (jedna sztuka), chwytak weterynaryjny 1,5 m (jedna sztuka), chwytak weterynaryjny 1,2 m (jedna sztuka), sieć weterynaryjną na wysięgniku „Jaxon” (dwie sztuki), zestaw do odławiania węży (jedna sztuka), rękawice ochronne na ugryzienia i ukąszenia – kevlarowe i długie (trzy sztuki), poskrom dla zwierząt (jedna sztuka), pojemniki plastikowe np. na nietoperze, pająki (dwie sztuki), kosz piknikowy (jedna sztuka), jednorazowe kartony tekturowe (trzy sztuki), środki do dezynfekcji: CP SPRAY, chusteczki impregnowane alkoholem etylowym Chemisept Wipes MD, watę celulozową higieniczną, maskę jednorazową Koyote K112 (jedna sztuka), jednorazowy kombinezon ochronny (dwie sztuki).

(akta kontroli str.204-214)

Naczelnik Oddziału Ochrony Środowiska wyjaśnił m.in., że wszystkie pojazdy służące do przewozu zwierząt bezdomnych oraz wolno żyjących (dzikich) są tak samo wyposażone. Strażnicy Oddziału Ochrony Środowiska Referatu ds. Ekologicznych nie posiadają broni palnej, ponieważ obowiązujące przepisy nie przewidują możliwości jej użycia przez Straż Miejską przy interwencjach dotyczących zwierząt. W tym zakresie SM współpracuje z lekarzem weterynarii lub łowczym, który posiada specjalną broń usypiającą lub spowalniającą reakcję zwierzęcia (neutralizującą agresję u zwierzęcia). Naczelnik Oddziału dodał, że w jego ocenie wyposażenie jest wystarczające do realizacji zadań związanych z podejmowaniem interwencji powodowanych przez zwierzęta wolno żyjące (dzikie).

(akta kontroli str.205-206)

1.6. W latach 2017-2019 (do 21 marca 2019r.) w Straży Miejskiej odnotowano 28 743 zgłoszenia dotyczące zdarzeń z udziałem zwierząt wolno żyjących (dzikich), w tym w 2017 r. – 14 888¹⁴, w 2018 r. – 12 610¹⁵ i w 2019 r. – 1 245¹⁶, które najczęściej pochodziły od mieszkańców (92% wszystkich zgłoszeń). Pozostałe informacje pochodziły od Centrum Powiadomienia Ratunkowego (3%), policji (1%), ze źródeł własnych Straży Miejskiej (1%), lub innych (3%). W wyniku otrzymanych zgłoszeń podjęto 21 787 interwencji, w tym w 2017 r. – 11 214, w 2018 r. – 9 592, w 2019 r. – 981 interwencji.

(akta kontroli str.215-217)

Komendant wyjaśnił, że różnice pomiędzy liczbą zgłoszeń a liczbą podjętych interwencji wynikają z tego, że w elektronicznym Systemie Wspomagania Dowodzenia (SWD) rejestrowane są wszystkie zgłoszenia, a zdarzają się sytuacje, że zanim patrol dojedzie na miejsce, wpływają kolejne zgłoszenia dotyczące tego samego zdarzenia, które również są rejestrowane w systemie.

(akta kontroli str.428)

Na jednego pracownika oddelegowanego do realizacji zadań, w okresie objętym kontrolą, związanych ze zwierzętami wolno żyjącymi przypadało średnio 495

¹⁴ W tym: 4405 dotyczyło dzików, 165 gadów, 235 lisów, 226 łosiej, 63 os i szerszeni, 8322 ptaków, 373 saren, 1 099 zwierząt leśnych.

¹⁵ W tym: 1 919 dotyczyło dzików, 152 – gadów, 257 lisów, 161 łosiej, 103 os i szerszeni, dwa owadów, 8 836 ptaków, 283 saren, 897 zwierząt leśnych.

¹⁶ W tym: 160 dotyczyło dzików, osiem gadów, 69 lisów, 893 ptaków, 40 saren, 75 zwierząt leśnych.

interwencji, w tym w 2017 r. – 244 interwencje, w 2018 r. – 223 interwencje, w 2019 r. – 23 interwencje.

W związku ze zgłoszeniami odłowiono 17 818 zwierząt wolno żyjących, w tym 10 091 ptaków¹⁷, 5 324 ssaków¹⁸, 388 gadów¹⁹, 2015 płazów²⁰.

(akta kontroli str.215,217)

Badaniem objęto 15 (po pięć z każdego roku) zgłoszeń zdarzeń z udziałem zwierząt wolno żyjących (dzikich), z cztery dotyczyły dzików i cztery ptaków (np. mewa, sowa), trzy jeży, dwa lisów i po jednym węża i nietoperza. Zgłoszenia były zarejestrowane w Systemie Wspomagania Dowodzenia. Pochodziły głównie od mieszkańców miasta (11 zgłoszeń). Pozostałe wniesione zostały przez pracowników Łazienek Królewskich (dwa), Centrum Powiadomienia Ratunkowego (jedno) oraz patrolu Straży Miejskiej (jedno). W jednym przypadku po otrzymaniu zgłoszenia o złapaniu w Łazienkach Królewskich lisa zgłoszenie przekazano łowczemu²¹. W jednym przypadku otrzymano zgłoszenie od pracownika Łazienek Królewskich o znalezieniu sowy; po upływie siedmiu godzin od zgłoszenia, przed wysłaniem patrolu, dyspozytor, który przyjął zgłoszenie, ustalił w rozmowie telefonicznej brak konieczności interwencji SM²².

(akta kontroli str.218-248)

Zastępca Komendanta Pan Zbigniew Włodarczyk odnosząc się braku podjęcia interwencji przez ponad siedem godzin od zgłoszenia dotyczącego sowy wyjaśnił, że z uwagi na dużą liczbę zgłoszeń w tym dniu sprawa nie została potraktowana, jako priorytetowa. Ptak pozostawał cały czas pod opieką pracownika, który dokonał zgłoszenia, a jego stan nie zagrażał jego życiu i bezpieczeństwu. Ponadto telefonicznie potwierdzono brak konieczności interwencji i poprawę stanu sowy.

(akta kontroli str.429,432)

W pozostałych 13 przypadkach na miejsce zdarzenia wysłano patrol SM.

Czas reakcji na zgłoszenie liczony od czasu otrzymania zgłoszenia do czasu wyjazdu patrolu do zdarzenia wynosił w 12 przypadkach od dwóch minut do 46 minut, w jednym ponad dwie godziny.

(akta kontroli str.218-248)

W wyniku działań SM w siedmiu przypadkach odłowiono zwierzęta wolno żyjące i przekazano do Miejskiego Ogrodu Zoologicznego (trzy), Lasów Miejskich (trzy) lub zwrócono do środowiska naturalnego. Od momentu odłowienia zwierzęcia do jego przekazania do Lasów Miejskich lub Miejskiego Ogrodu Zoologicznego upłynęło od 51 minut do ponad ośmiu godzin²³. Jeden odłowiony w budynku ptak został od razu zwrócony do środowiska naturalnego.

¹⁷ W tym w 2017 r. – 4 791, w 2018 r. – 4924, w 2019 – 376.

¹⁸ W tym w 2017 r. – 2412, w 2018 r. – 2706, w 2019 r. – 206.

¹⁹ W tym w 2017 r. – 101, w 2018 r. – 286, w 2019 – jeden.

²⁰ W tym w 2017 r. – 10, w 2018 r. – 2005, w 2019 r. – 0.

²¹ Straż Miejska w przypadku zdarzenia Nr 2928299 z 3 października 2018 r. po otrzymaniu zgłoszenia o złapaniu się w klatkę lisa w Łazienkach Królewskich przekazała informację do Łowczego i nie podjęła interwencji w tym zakresie.

²² W przypadku zdarzenia Nr 2766988 z 14 czerwca 2018 r. zgłoszonego o godzinie 11.53 w sprawie znalezienia sowy na terenie Łazienek Królewskich interwencję podjęto o godzinie 18.36. O godzinie 18.44 zgłoszenie odwołano.

²³ W przypadku zdarzenia Nr 2052570 z 31 stycznia 2017 r. odłowiona o 12.41 ranna mewa została przekazana do Ośrodka Rehabilitacji Ptaków Chronionych pn. „Ptasi Azyl” prowadzonego przez Miejski Ogród Zoologiczny o godzinie 15.10; w przypadku zdarzenia Nr 2250314 odłowione o godzinie 10.23 jeże zostały przekazane do Lasów Miejskich o godzinie 11.14; w przypadku zdarzenia Nr 2449725 z 10 listopada 2017 r. odłowiona o 14.12 ranna sonka została przekazana do Ośrodka Rehabilitacji Ptaków Chronionych pn. „Ptasi Azyl” prowadzonego przez Miejski Ogród Zoologiczny o godzinie 19.06; w przypadku zdarzenia Nr 2822628 z 22 lipca 2018 r. odłowiony o godzinie 0.54 wąż został przekazany do Miejskiego Ogrodu Zoologicznego o godzinie 9.12; w przypadku zdarzenia Nr 3075748 z 9 stycznia 2019 r. odłowiony o godzinie 9.47 jeż został

(akta kontroli str.218-248)

Zastępca Komendanta Pan Zbigniew Włodarczyk wyjaśnił, że czas przekazania odłowionych zwierząt (ptaków) wynikał z konieczności realizacji innych interwencji. Każdego ze strażników cechuje duża empatia do zwierząt, co przejawia się w należytej staranności zapewnienia odpowiednich warunków transportu ptaków i wyklucza możliwość ich niewłaściwego traktowania. W przypadku węża odłowionego o godz. 0.54 nie było możliwości wcześniejszego przekazania go do Miejskiego Ogrodu Zoologicznego, ponieważ zwierzęta egzotyczne są przekazywane jedynie w ciągu dnia, *z uwagi na brak w godzinach nocnych wykwalifikowanego personelu mogącego przejąć zwierzę* (wąż został przekazany o godz. 9.12).

(akta kontroli str. 430-433)

W pozostałych sześciu z 15 badanych zgłoszeń:

- przepłuszono dzika do środowiska naturalnego (dwa przypadki),
- odstąpiono od podjęcia działań, ponieważ zwierzę znajdowało się w bezpiecznym miejscu (jeden przypadek),
- nie potwierdzono zgłoszenia przez SM na miejscu zdarzenia (trzy przypadki).

(akta kontroli str.218-248)

1.8. SM współpracowała w zakresie ochrony dzikich zwierząt i przeciwdziałania zagrożeniom z ich strony z różnymi podmiotami m.in. z Biurem Ochrony Środowiska m. st. Warszawy, Lasami Miejskimi, Miejskim Ogrodem Zoologicznym, Państwową Inspekcją Weterynaryjną, Powiatowym Lekarzem Weterynarii, Fundacją PEGASUS.

Przy realizacji zgłoszenia o zdarzeniu z udziałem zwierzęcia wolno żyjącego SM współdziałała przede wszystkim z Lasami Miejskimi oraz Miejskim Ogrodem Zoologicznym. Zasady tej współpracy określone były w Zarządzeniu w sprawie postępowania ze zwierzętami wolno żyjącymi. Zgodnie z tym zarządzeniem m.in. zobowiązano Lasy Miejskie do przyjmowania od Straży Miejskiej telefonicznych informacji o wejściu zwierzyny grubej²⁴ i drobnej²⁵ oraz zdarzeniach z udziałem takich zwierząt na terenach zurbanizowanych, a także do niezwłocznego podejmowania, w porozumieniu ze Strażą Miejską i Policją, działań eliminujących zagrożenie bezpieczeństwa publicznego i niezwłocznego wysyłania w miejsce zdarzenia pracownika do spraw łowiectwa i ewentualnie lekarza weterynarii, którzy *na podstawie dokonanej oceny sytuacji ustalą dalszy sposób postępowania*. W zarządzeniu określono również, że do Ośrodka Rehabilitacji Zwierząt, prowadzonego przez Lasy Miejskie, powinny być przekazywane zwierzęta, które weszły na tereny zurbanizowane, i które z uwagi na wiek lub stan zdrowia okresowo nie są zdolne do samodzielnego życia w swoim środowisku naturalnym. Natomiast ptaki, które ze względu na wiek lub stan zdrowia okresowo nie są zdolne do samodzielnego życia w swoim środowisku, powinny być przekazywane do Ośrodka Rehabilitacji Ptaków Chronionych pn. „Ptasi Azyl”, prowadzonego przez Miejski Ogród Zoologiczny. W przypadku ujawnienia na terenach leśnych zwłok zwierząt dziko żyjących lub na terenach zurbanizowanych m.st. Warszawy zwłok zwierzyny grubej, usunięcie i ich utylizacja należała do Lasów Miejskich. W przypadku ujawnienia na terenach zurbanizowanych m.st. Warszawy, poza terenami leśnymi, zwłok zwierząt dziko żyjących innych niż ww. ich usunięcie i utylizacja należały do właściciela, zarządcy bądź władającego danym terenem.

(akta kontroli str.157-174,195-198,249-299)

przekazany do Lasów Miejskich o godzinie 10.59; w przypadku zgłoszenia zdarzenia Nr 3118894 z 7 lutego 2019 r. odłowionego o 22.15 nietoperza przekazano do Lasów Miejskich o 02.48,

²⁴ Należy przez to rozumieć takie gatunki zwierząt jak np.:łoś, jeleń, daniel, sarna, dzik.

²⁵ Należy przez to rozumieć gatunki zwierząt jak np.: lis, jenot, borsuk, kuna, norka amerykańska, tchórz zwyczajny, szop pracz, piżmak, zając, dziki królik, bóbr.

Straż Miejska współpracowała również m.in. z Biurem Ochrony Środowiska Urzędu m. st. Warszawy, Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska m. st. Warszawy, Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Warszawie, Policją, Fundacją Animals w Warszawie. Współpraca z tymi podmiotami nie była sformalizowana poprzez zawarcie pisemnych umów/ porozumień.

(akta kontroli str.249-299,421-426)

Komendant wyjaśnił, iż współpraca nie została sformalizowana z uwagi na dobry jej przebieg i zrozumienie po stronie współpracujących jednostek.

(akta kontroli str.433)

W efekcie prowadzonej współpracy strażnicy miejscy uczestniczyli w szkoleniach zorganizowanych przez Lasy Miejskie lub Miejski Ogród Zoologiczny oraz prowadzili akcje edukacyjno informacyjne podczas festynów i pikników organizowanych przez te podmioty. Wspólnie prowadzili działania zmierzające do odnalezienia padłych dzików (w związku z rozprzestrzenianiem się choroby ASF), odławiania zwierząt wolno żyjących (10 dzików i jednego wilka), zabezpieczenia terenu, na którym doszło do masowego padnięcia ptaków (trzy akcje). Strażnicy Miejscy uczestniczyli również w cyklicznych posiedzeniach Komisji Rad Dzielnic, które koordynowane były przez Biuro Ochrony Środowiska m.st. Warszawy.

(akta kontroli str.157-171,272-299,423-424,433)

1.9. W latach 2017 – 2019 (do 20 marca 2019 r.) Straż Miejska prowadziła dla mieszkańców różnego rodzaju akcje edukacyjno – informujące.

Funkcjonariusze Straży Miejskiej uczestniczyli w 34 festynach i piknikach, podczas których przekazywali informacje na temat zasad pracy strażników, sprzętu wykorzystywanego do odłowu zwierząt oraz postępowania ze zwierzętami wolno żyjącymi.²⁶ Mieszkańcom rozdawali również broszury i ulotki dotyczące m.in. sposobu zachowania w obecności dzików, zasad postępowania z ptakami i nietoperzami oraz zagrożeń wywołanych niewłaściwym wędkowaniem, przygotowane m.in. przez Lasy Miejskie oraz Biuro Ochrony Środowiska Urzędu m. st. Warszawy.

(akta kontroli str. 272-369, 423-426, 433)

Zastępca Komendanta wyjaśnił, że nie prowadzono ewidencji liczby otrzymanych i rozdysponowanych ulotek i broszur. Materiały takie były pozyskiwane z jednostek samorządu w dużych ilościach.

(akta kontroli str.425)

Straż Miejska prowadziła również w 700 szkołach podstawowych działania profilaktyczno – edukacyjne wśród najmłodszych mieszkańców Warszawy, podczas których zapoznawała dzieci m.in. z prawami zwierząt, właściwym postępowaniem ze zwierzętami wolno żyjącymi, zasadami legalnego sprowadzania egzotycznych zwierząt do sklepów i hodowli oraz uczyła jak właściwie pomagać dzikim zwierzętom.

(akta kontroli str. 272-273,300-369,424,433)

1.10. W latach 2017-2019 do Straży Miejskiej wpłynęło osiem skarg dotyczących postępowania ze zwierzętami wolno żyjącymi, w tym w 2017 – trzy, w 2018 – pięć. W 2019 r. do 20 marca 2019 r. nie wpłynęła żadna skarga z tego zakresu.

Skarżący podnosili w nich m.in. brak lub zbyt długi czas reakcji na zgłoszenie obecności zwierząt wolno żyjących oraz brak przyjęcia zgłoszenia. Zasadność skarg była badana w wewnętrznych postępowaniach wyjaśniających, tj. pobierano wyjaśnienia od strażników oraz badano zgromadzoną w danej sprawie

²⁶ W 2017 – 15 pikników i festynów, 2018 – 19 pikników i festynów, w 2019 – zero.

dokumentację. Zarzuty podniesione w sześciu skargach nie potwierdziły się i skargi uznano za bezzasadne. W jednym przypadku uznano skargę za zasadną i w jednym, za częściowo zasadną. Nieprawidłowości stwierdzone w wyniku rozpatrywania skarg omówiono na odprawach służbowych z funkcjonariuszami Straży Miejskiej, w celu wyeliminowania ich w przyszłości. Sześciu skarżącym udzielono odpowiedzi. W dwóch przypadkach, z uwagi na brak adresu, skargi pozostawiono bez rozpatrzenia.

(akta kontroli str.370-403)

W latach 2017-2019 do Straży Miejskiej wpłynęło pięć wniosków o udzielenie informacji publicznej w sprawie zwierząt wolno żyjących, w tym po dwa w 2017 i 2018 oraz jeden w 2019 r. (do 20 marca). We wszystkich przypadkach udostępnienie informacji publicznej nastąpiło bez zbędnej zwłoki, nie później niż w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku tj. zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej²⁷.

(akta kontroli str.404-420)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Wnioski

Wobec nie stwierdzenia nieprawidłowości w kontrolowanej działalności. Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Warszawa, 10 kwietnia 2019 r.

Kontroler
Monika Mazurek Szczepaniak
Główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

²⁷ Dz. U. z 2018 poz. 1330 ze zm

